

Tid Torsdagen den 24 september 2020, kl. 17:00-17:50
Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset
Justerat Onsdagen den 7 oktober 2020 §§ 1-6, 8, 14-30, 32-73
Anslaget Fredagen den 9 oktober 2020 §§ 1-6, 8, 14-30, 32-73

Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Torsdagen den 24 september 2020 §§ 7, 9-13, 31, 74
Anslaget Måndagen den 28 september 2020 §§ 7, 9-13, 31, 74

Joakim Larsson

Jan Valeskog

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Joakim Larsson (M), ordföranden
Jan Valeskog (S), vice ordföranden
Björn Ljung (L) §§ 1-49, 51-74
Cecilia Obermüller (MP) §§ 1-13, 15-74
Fredrik Lindstål (C) §§ 1-30, 32-50, 52-59, 61-74
Mikael Valier (KD)
Ulf Walther (S)
Sara Stenudd (V)
Maria Hannäs (V) §§ 1-49, 51-74
Peter Wallmark (SD)

Tjänstgörande ersättare:

Arne Genschou (M) §§ 1-64, 66-74 För Kristina Lutz (M)
Mikael Eskman (M) § 65 För Kristina Lutz (M)
Linda Jonsson (M) § 1-42, 44-60, 62-74 För Hans Breismar (M)
Mikael Eskman (M) § 43, 61 För Hans Breismar (M)
André Nilsson (L) § 50 För Björn Ljung (L)
Lennart Tonell (MP) § 14 För Cecilia Obermüller (MP)
Erik Sarfors (C) §§ 31, 51, 60 För Fredrik Lindstål (C)
Isabelle Ljungberg (S) För Elisabet Carlsson (S)
Jonas Santesson (V) § 50 För Maria Hannäs (V)

Ersättare:

Mikael Eskman (M) §§ 1-42, 44-60, 62-64, 66-74
Ingebrikt Sjövik (M) §§ 1-7
André Nilsson (L) §§ 1-49, 51-74
Lennart Tonell (MP) §§ 1-13, 15-74
Erik Sarfors (C) §§ 1-30, 32-50, 52-59, 61-74
Jonas Santesson (V)
Jerker Söderlind (SD)

Tjänstemän:

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Anette Scheibe Lorentzi, §§ 1-53, 56-74, nämndsekreterare Rakel Nilsson och Sara Högne, Torkel Kjellman och borgarrådssekreterarna Nils Annink, Lovisa Lindholm och Adam Valli Löfgren

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

§ 17

Centrala Telefonplan, del av Västberga 1:1, Tvåflingan m.fl,
Västberga, Dnr 2013-05016-54

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP) och Mikael Valier (KD):

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att plansamrådsförslag upprättas i enlighet med stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att ärendet redovisas i nämnden inför nytt samråd.
- 3 Stadsbyggnadsnämnden anför därutöver följande:

Den grönblå majoriteten har följt förslaget om stadsutvecklingen av Telefonplan, bland annat genom uppförandet av två mycket höga hus om 58 respektive 78 våningar ("Tellus tower"), med stort intresse. Efter omfattande utredningar och inhämtande av yttranden från relevanta remissinstanser har stadsbyggnadskontoret gjort bedömningen att projektet, primärt med anledning av förslagets konsekvenser för riksintresset för kulturmiljö, behöver omarbetas. Efter närmare studier bedöms det inte längre som möjligt att genomföra förslaget i dess nuvarande form på den föreslagna platsen.

Det är viktigt att den planerade stadsutvecklingen av Telefonplan med nya bostäder, lokaler för handel, förskolor, service och andra publika verksamheter samt överdäckning av tunnelbanespåren ändå kan genomföras. Den grönblå majoriteten ser därför positivt på stadsbyggnadskontorets förslag att istället utreda möjligheten att uppföra en dynamisk ensemble av hus i nivåer som varit genomförbara i andra delar av staden såsom Alvik, Liljeholmen och Gullmarsplan. Goda boende- och vistelsemiljöer behöver säkras. Förslaget bedöms kunna bidra till området med blandade funktioner, nya kopplingar inom stadsdelen och trygga stadsrum som formar en sammanhållen och levande stad med höga stadskvalitéer. Befintliga parker och naturmark behöver värnas och utvecklas.

Med anledning av projektets vikt för stadsutvecklingen i området önskar stadsbyggnadsnämnden se förslaget efter omarbetningen innan det går ut på samråd.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 9 september 2020.

Bil § 17

Tjänsteutlåtandet avser ställningstagande inför plansamråd för Centrala Telefonplan ("Tellus Tower"), Västberga 1:1 m fl. i stadsdelen Västberga.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP) och Mikael Valier (KD) föreslår (se beslutet).
- 2) Fredrik Lindståhl (C) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Att avslå stadsbyggnadskontorets förslag till beslut.
  - 2 Att plansamrådsförslag upprättas och att de två höga husen ("Tellus Towers") fortsatt ingår planförslaget.
  - 3 Att därutöver anföra följande:

Förslaget för Centrala Telefonplan är progressivt, modernt, hållbart och eftertraktat av Stockholmarna. Förslaget innebär 1 200 specialinrättade små lägenheter som i dagsläget fler än 16 000 personer anmält intresse för. På en förhållandevis liten yta skulle Stockholm få ett stort tillskott av lägenheter, arbetsplatser, restauranger och service i ett levandegjort kvarter med urbana kvalitéer. Stockholm skulle få ett nytt, attraktivt och intressant riktmärke, en symbol för stadens framtidstro och ett sätt att markera att även progressiv och intressant arkitektur är välkommen i staden.

Vi ser förstås positivt på att aktören ser fortsatt goda möjligheter till att driva projektet under nya former i dialog med stadsbyggnadskontoret och driva på en fortsatt viktig stadsutveckling av Telefonplan, men vi känner stor oro över att ett skrotande av planerna på Tellus Towers blir ett avskräckande och prejudicerande exempel för aktörer som vill bygga riktigt höga och innovativa fastigheter i Stockholm.

Byggnation på höjden är ett viktigt verktyg för att optimera antalet bostäder på Stockholms starkt eftersökta byggrätter. När byggnadshöjd kategoriskt skalas som en följd av bedömningar av riksintressets snåriga regelverk

försvåras också arbetet att nå stadens bostadsmål. Till följd kommer det att ha negativa effekter när kapplöpningen på byggbar mark leder till olyckliga förslag på exploatering i exempelvis parkmark och grönområden. Högre byggnader leder till fler bostäder på mindre yta, något som samtliga storstäder behöver förhålla sig till för att undvika onödig exploatering av dyrbar mark.

Enligt stadsbyggnadskontorets bedömning omöjliggör lagen, framförallt riksintresset för kulturmiljö, att dessa två höga hus byggs. Vi har förståelse för detta ställningstagande men gör bedömningen att en sådan prövning i nästa instans skulle vara principiellt viktig, om så skedde. Riksintressets konsekvenser på Stockholms utveckling är idag djupt problematiska och hämmar en huvudstad som vill växa och utvecklas.

Istället för att verka som ett viktigt regelverk för att främja viktiga nationella intressen bidrar riksintresset snarare till att bromsa utvecklingen där just det nationella intresset borde vara det motsatta vilket är att bygga en attraktiv huvudstad som välkomnar innovation och stor arkitektur. Kvar blir istället en stadsbildssarkofag som sviker sin viktigaste uppgift – att finnas för framtidens Stockholmare, som blir allt fler.

- 3) Vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Sara Stenudd m.fl. (V) och Peter Wallmark (SD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP) och Mikael Valier (KD).

Reservation

Fredrik Lindståhl (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Sara Stenudd m.fl. (V) och Peter Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Mikael Valier (KD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Kristdemokraterna har hela tiden ställt sig positiva till uppförandet av de två mycket höga husen vid Telefonplan

(”Tellus tower”). Vi anser det vara beklagligt att dessa och ett stort antal mindre lägenheter nu utgår ur den fortsatta processen, liksom att åtgärden riskerar att få prejudicerande verkan. Vidare beklagar vi att Stockholm går miste om ett arkitektoniskt tillskott som skulle kunna bli ett värdefullt landmärke och skapa ett dynamiskt stadsliv utanför stadstullarna. Vi förstår dock samtidigt att Stadsbyggnadskontoret måste ta hänsyn till de tunga och tvingande skäl som har framkommit från olika instanser. Nu är det viktigt att stadsbyggnadsarbetet kring Telefonplan går vidare och förutom att bidra till fler bostäder också bidrar till ett lyft för Telefonplan och hela Söderort.

Vi vill framhålla att åtgärden att stryka de båda höghusen ur den fortsatta planeringen sätter fingret på den problematik som riksintressen och det komplexa regelverket på nationell nivå kan medföra för stadsutvecklingen. Det är djupt olyckligt när detta regelverk hämmar istället för att främja stadsbyggandet.

Vice ordförande Jan Valeskog m.fl (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det är bra att fortsatta analyser och utredningar har genomförts om genomförbarheten av detta komplicerade projekt. Det är tydligt att planförslagets två mycket höga byggnader får en stor negativ inverkan för kulturmiljön både på nära- medel och långt distans. Vind, skuggor och mikroklimat skulle i den tidigare föreslagna utformningen skapa uppenbart stora negativa konsekvenser. När det gäller projektets påverkan för riksintresset Bromma flygplats sägs att ”detta teoretiskt kan lösas men att detta inte är säkerställt”. Mot bakgrund av att Brommas flygplats helt uppenbart kommer att läggas ned inom en snar framtid ser vi dock inte detta som ett problem i sammanhanget.

Vi tror att det är bra och lämpligt att kunna bygga höga hus utanför innerstaden på många platser i Stockholm. Att försöka åstadkomma en grupp av höga hus i 20-30 våningsskala är något som vi stödjer och som även bör prövas på denna plats. Goda exempel på detta finns som redovisas i ärendet på flera platser i Stockholm.

Sara Stenudd m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vänsterpartiet välkomnar att det kommer att tas ett omtag i frågan om Telefonplan. Att skyskraporna utgår och att det istället planeras för fastigheter i 20- 30 våningar så att det fortfarande blir möjligt med en överdäckning av tunnelbanespåret.

På den sidan där tunnelbaneuppgången ligger anser vi att det finns utrymme för en modern stadsutveckling med högre hus. Däremot bör det fortsatta arbetet beakta en mjukare övergång till torget och mot midsommargården. Detta då torget och Midsommargården utgör portalen och ingången mot konstfack och LM husen. Vi anser att kontrasten mellan det nytillkomna och det historiska inte ska bli alltför skarp och att detta ska tas med i det fortsatta arbetet till ett förslag.

Midsommargården har en stor betydelse för människor i området och har under årtionden varit en mötesplats för de boende. Ur en demokratisk synvinkel vore det problematiskt om en sådan plats genomgick alltför stora förändringar. Speciellt då området under den senaste tioårsperioden redan genomgått stora förtättningsprojekt. Människor som bott där länge måste kunna känna igen sig i sitt område och just torget och Midsommargården tror vi är platser och byggnader som inte bör förändras nämnvärt.